

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **D.-O. E.**, zast. Mgr. Miroslavem Houškou, advokátem, se sídlem v Praze 4 - Nuslích, Sinkulova 83/354, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2004, č. j. 9 Az 158/2003 – 22, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 4. 2003, č. j. OAM-10516/VL-11-P17-2001, nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo rozhodnuto o tom, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 tohoto zákona. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že žadatel z vlasti vycestoval, jelikož se obával členů čínské mafie, kteří mu vyhrožovali a opakovaně jej fyzicky napadli. Taktéž bylo zjištěno, že žadatel je křesťanského vyznání a rovněž byl předsedou místní organizace Mongolské sociálně demokratické strany. Dále žalovaný konstatoval, že žadatel výslovně potvrdil, že státním orgánům v zemi jeho původu jeho křesťanské vyznání nevadí. Podle informací MZV ČR v Mongolsku nehrozí pronásledování kvůli politickému přesvědčení, země je v tomto ohledu v poměrně pokročilém stupni demokracie, a z výpovědí žadatele současně nevyplynulo, že by v zemi svého původu měl konkrétní problémy související s jeho členstvím ve výše uvedené politické straně. Na základě výše uvedeného

správní orgán shledal, že žadatel nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, a dále, že nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu. Po posouzení osobní situace žadatele a poměrů v zemi jeho státní příslušnosti neshledal žalovaný ani podmínky pro udělení azylu podle § 14 téhož zákona. Na závěr konstatoval, že zhodnotil obsah překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu a porovnal je s informacemi o zemi původu žalobce, a nedospěl k závěru, že by žadatel náležel k osobám ohroženým skutečnostmi, zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona a jejich existenci tedy neshledal.

Proti citovanému rozhodnutí podal žalobce opravný prostředek (žalobu), ve které žalovanému vytýkal porušení ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb. (správní řád), neboť nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí a v důsledku toho nesprávně posoudil jeho žádost o azyl. Vytýkal mu dále, že důkazy, které si pro rozhodnutí opatřil, nebyly úplné, a tak došlo opětovně k porušení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu, dále že rozhodnutí žalovaného nevyplývá ze zjištěných podkladů, t. j. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Dále konstatoval, že správní orgán nedostatečně posoudil okolnosti, které uvedl v průběhu azylového řízení. Zemi původu byl nucen opustit v důsledku mimořádně tíživých životních okolností, neboť byl vystaven psychickému tlaku a verbálnímu násilí, přičemž se domnívá, že toto jednání, bylo motivováno náboženskou nesnášenlivostí. Ze strany státních orgánů nelze podle něj očekávat reálně účinnou pomoc a ochranu, neboť tyto orgány tolerují nejrůznější projevy diskriminačního jednání vůči nim. Odkázal na Příručku k postupům a kritériím pro uprchlíky. Konstatoval, že v roce 1998 byl zabit předseda Sociálně demokratické strany a jelikož on sám byl předsedou místní organizace této strany, měl oprávněné obavy o svůj život a život své rodiny. Ministerstvo podle jeho názoru pochybilo, pokud rozhodlo, že žalobce nesplňuje podmínky ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, a stejně tak, pokud rozhodlo, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, neboť v případě návratu bude vystaven již výše popsanému pronásledování a diskriminaci. Žalobce proto navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc vrátil správnímu orgánu k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 17. 2. 2004, č. j. 9 Az 158/2003 – 22, žalobu žalobce zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že žalovaný správní orgán nepochybil, pokud v daném případě zhodnotil, že negativní jevy ve společnosti, uváděné žalobcem, nelze hodnotit jako obavy z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Za pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu nelze považovat ani osobní problémy žalobce s čínskou mafií, a dále ani vylíčení náboženských problémů tak, jak je žalobce uvedl ve svých výpovědích, kdy výslovně uvedl, že mongolským státním orgánům křesťanské vyznání nevadí. Uzavřel, že žalobcem uváděné důvody nelze považovat za důvody podřaditelné pod ustanovení § 12 zákona o azylu. Dále konstatoval, že správní orgán v napadeném rozhodnutí nepochybil ani v posouzení podmínek pro udělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu. Ve svém rozhodnutí správně dospěl k závěru, že po posouzení osobních poměrů žalobce a poměrů v zemi jeho původu nebyly shledány zákonné podmínky pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny, ani pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Pokud jde o námitku žalobce ohledně překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, soud se ztotožnil s vyjádřením žalovaného, že důvody uváděné žalobcem nelze podřadit pod znění ustanovení § 91 zákona o azylu. Z těchto důvodů soud žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen stěžovatel) včas kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb. (s. ř. s.). Konstatoval znění čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, čl. 96 Ústavy ČR, a dále čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Namítal, že podle jeho názoru nebyla splněna ústavní podmínka rovnosti účastníků řízení, neboť naprostá většina tvrzení, obsažená v odůvodnění správního rozhodnutí, potažmo i v odůvodnění rozsudku, jsou převzata ze Zprávy MZV USA o dodržování lidských práv v Mongolsku za rok 2000, a jak zjistil právní zástupce při nahlédnutí do spisu, zdrojem zprávy je internet, zpráva není žádným způsobem autorizována, není jasné, kdo zprávu překládal do českého jazyka apod. Stěžovatel se domníval, že přesto, že se nevyjádřil k výzvě předsedy senátu, zda souhlasí s rozhodnutím o věci samé bez jednání, nemůže mu být odepřeno Listinou zaručené právo „vyjádřit se ke všem prováděným důkazům“. Tuto možnost však žalobce neměl ani v řízení před správním orgánem, ani v řízení před Městským soudem v Praze. Rozhodnutí Městského soudu v Praze i rozhodnutí správního orgánu jsou podle jeho názoru nezákonná, neboť byla vydána v rozporu s Ústavou ČR a Listinou základních práv a svobod. Dále namítal ke skutkovému ději, že se stal obětí vydírání čínské mafie právě z důvodu svého křesťanského vyznání, neboť v zemi, kde je mezi většinou populace přijímán názor, že správný Mongol by měl být buddhistou, nebude tomuto poskytnuta účinná policejní ochrana. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Městského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Podáním ze dne 7. 6. 2004 požádal stěžovatel o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti správní orgán plně odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Konstatoval, že soud neshledal v závěrech a postupu správního orgánu nezákonnost ani vady řízení. Dále uvedl, že z protokolu o pohovoru vyplývá, že stěžovateli byla dána možnost seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí, případně navrhnout další důkazy a této možnosti stěžovatel nevyužil, ani netrval na nařízení ústního jednání, stěží se tak může dovolávat zkrácení práva vyjádřit se k prováděným důkazům. Správní orgán trval na svém názoru, že nebylo prokázáno, že by stěžovatel byl v zemi svého původu pronásledován z důvodů azylově relevantních. Navrhoval zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatel dovolává právních důvodů kasační stížnosti vymezených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím správním řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom,

že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 25. 10. 2001 žádost o udělení azylu. V této žádosti uvedl, že vlast opustil v roce 2000 kvůli problémům v podnikání. V Mongolsku podnikal a jeho partnery byli Číňani. Chtěli po něm, aby zboží vyvezl načerno přes hranice z důvodu neplacení vysokého cla. Toto odmítl a oni začali vyhrožovat jemu, posléze i jeho snoubence únosem jejich dítěte. Také měl obavy, protože v roce 1998 byl zabit předseda jeho strany (Soc. dem. Mongolska). V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu ze dne 20. 12. 2001 tyto skutečnosti potvrdil, a dále uvedl, že měl problémy s křesťanským vyznáním, a to pouze mezi běžnými lidmi a také při studiu na vysoké škole, ale nikdy se neobrátil na vedení školy. Potvrdil také, že hlavním důvodem odjezdu z vlasti byl strach před pronásledováním mafie, jiný důvod neměl. Na závěr uvedl, že se nechce v žádném případě vrátit, chce lepší budoucnost pro své děti. Potvrdil, že byl seznámen s obsahem protokolu o pohovoru v českém jazyce, souhlasí, nežádá změny a nechce se seznámit s obsahem informací pro posouzení jím uvedených skutečností.

Z takto zjištěného skutkového stavu vycházel jak správní orgán, tak i soud, a jejich závěr o tom, že stěžovatel v žádosti neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že by skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu. Shledal naopak, že zjištění učiněná správním orgánem vycházejí zejména ze skutečností, které sdělil sám stěžovatel. Nebylo rovněž zjištěno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl správním orgánem porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem, a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí, a nelze ani dovodit,

že by napadené rozhodnutí správního orgánu bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Správní orgán se v rozhodnutí velmi podrobně zabýval osobní situací stěžovatele v jeho zemi původu, jasně jmenoval důkazy, které měl k dispozici, a které byly pro posouzení dané situace rozhodné, své závěry o neudělení azylu zdůvodnil vyčerpávajícím způsobem. Z výše uvedeného tedy Nejvyšší správní soud dovodil, že důvody kasační stížnosti tvrzené stěžovatelem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) v posuzované věci dány nejsou. Nebylo ani zjištěno, že rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost.

Pokud jde o další námitku stěžovatele, kterou odůvodňuje ustanovením § 103 odst. 1 písm. d), je třeba uvést, že ani v tomto případě Nejvyšší správní soud důvod pro podání kasační stížnosti neshledal. Podle uvedeného ustanovení lze kasační stížnosti podat z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným a potažmo i krajským soudem. Stěžovatelem tvrzené skutečnosti nelze akceptovat jako důvody pro udělení azylu, neboť v jeho případě se nejedná o pronásledování ve smyslu relevantních ustanovení zákona o azylu. Za rozhodující v této souvislosti považuje Nejvyšší správní soud tu skutečnost, že národnostní potíže stěžovatele v zemi původu nedosahovaly v posuzované věci takového stupně intenzity a opakovanosti, aby je bylo možno považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Stěžovatel neuváděl problémy se státními orgány, pouze s některými občany v běžném životě. Pokud se cítil být omezován na svých právech, mohl si na chování spoluobčanů stěžovat u kompetentních orgánů své vlasti nebo vyřešit problém změnou bydliště, ani jedno však neučinil.

Nejvyšší správní soud k výše uvedenému dodává, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu. Nejde však o ochranu před jakýmikoliv negativními jevy v zemi původu. Nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Vždy je třeba se zabývat podstatou tvrzených důvodů pro udělení azylu. Důvody uváděné žalobcem však nelze považovat za důvody azylově relevantní.

K námitce stěžovatele ohledně odepření práva vyjádřit se ke všem prováděným důkazům Nejvyšší správní soud uvádí, že ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel na závěr pohovoru o protokolu k žádosti o udělení azylu sám potvrdil, že nepožaduje seznámení se s přiloženými informacemi, které budou brány v potaz při rozhodování správního orgánu o jeho žádosti o udělení azylu na území ČR. Nelze tedy hovořit o odepření tohoto práva, neboť stěžovatel sám tohoto práva nevyužil.

Namítá-li dále stěžovatel, že ani za situace, kdy se nevyjádřil k výzvě předsedy senátu, zda souhlasí s rozhodnutím o věci samé bez jednání, mu nemůže být odepřeno Listinou zaručené právo „vyjádřit se ke všem prováděným důkazům, je třeba uvést, že ani s touto námitkou stěžovatele nelze souhlasit. Podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti, a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům.

Uvedené právo je v zákoně č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní – s. ř. s.) zakotveno v ustanovení § 49 a následujících. Platí tedy zásada, že jednání je povinné při rozhodování o věci samé, vyjma případů, kdy zákon stanoví jinak v tom, že lze rozhodovat bez jednání. Obecně (§ 51 odst. 1) lze rozhodnout bez jednání za předpokladu, že to účastníci navrhli,

a nebo s tím souhlasí. V posuzované věci Městský soud v Praze zákonnou úpravu respektoval a stěžovatele o postupu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. poučil. Nevyjádřil-li se stěžovatel v zákonem stanovené lhůtě k možnému postupu soudu podle výše uvedeného ustanovení, platila fikce, že stěžovatel souhlasí s tím, že soud rozhodne o věci samé bez jednání. Za této situace se pak stěžovatel nemůže dovolávat účinně toho, že mu bylo odepřeno právo vyjádřit se ke všem prováděným důkazům, neboť realizaci tohoto práva zabránil postup samotného stěžovatele.

Z hlediska zásady obsažené v ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. (k novým skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží) je třeba posuzovat námitku stěžovatele, která se týká informací použitých správním orgánem pro posouzení skutečností uváděných stěžovatelem v průběhu správního řízení, a to námitku použití nevěrohodných informací, neautorizovaných a pochybně získaných, jako podkladu pro správní rozhodnutí. Uvedenou námitku je třeba považovat za důvod, který stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Stěžovatel totiž ve svém opravném prostředku (žalobě) tuto námitku neuplatnil. Podle § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumá soud napadené výroky rozhodnutí jen v mezích žalobních bodů. Protože tvrzení o nepodložených informacích použitých jako zdroj a podklad k rozhodnutí správního orgánu, nebylo stěžovatelem namítnuto, a krajský soud byl mezemi žalobních bodů vázán, nemohl toto tvrzení přezkoumat. Nelze tedy krajskému soudu takovéto pochybení vytýkat. Nutno tedy uzavřít, že ke skutečnostem, které stěžovatel uvádí ve vztahu k informacím použitým jako zdroj a podklad rozhodnutí správního orgánu, Nejvyšší správní soud nemůže přihlédnout, neboť byly uplatněny poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud tedy neshledal pochybení v postupu správního orgánu ani Městského soudu v Praze, s jehož právním posouzením věci se ztotožňuje. Námitky stěžovatele ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. důvodnými neshledal.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel podal současně návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť stěžovatel s podanou kasační stížností úspěch neměl.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. 1. 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu